

Práce byla původně zadána s tím, že její jádro bude představovat analýza činnosti ženského spolku Ludmila v Rokycanech na základě dochovaného stejnojmenného fondu, popřípadě dalších aktivit žen v tomto okresním městě. Jako uvedení do problematiky měl být na základě literatury představen obecný vývoj ženského emancipačního hnutí v Čechách, samozřejmě včetně poměrně dobře známých ženských spolku v Praze, případně již podstatně méně známých (nicméně i v rámci studentských prací již zkoumaných) spolku plzeňských. Získané poznatky o rokycanském ženském hnutí pak měly být interpretovány a komparovány v dobovém kontextu. Bakalářská práce značně zjednodušila. Na vlastní analýzu činnosti dámského spolku Ludmila v Rokycanech na základě archiválií vůbec nedošlo (tyto prameny jsou pouze na s. 34 vyjmenovány, resp. opsány z příslušného inventáře). Namísto toho vypracovala autorka běžný „referátový“ přehled českého ženského hnutí na základě zcela početné (nicméně bezesporu kvalitní) literatury, čemuž odpovídá ostatně i zobrazení název celé práce. Vladka Janovcová tak z mého pohledu promarnila příležitost k zajímavé, původní a vsutku objevené historické práci. Odevzdaný text je tak pouhou kompilací (i takové práce jsou ovšem samozřejmě na bakalářské úrovni akceptovány), která je na několika místech doplněna nějakými zajímavostmi či střipky z pramenů, ovšem zoufale jim chybí jakákoli interpretace či reflexe.

Pokud jde o strukturu práce, je v zásadě logická a přehledná. V úvodu autorka velmi stručně načrtává vývoj problému a poměrně přesně definuje své cíle, naopak zcela postřádam jakoukoli změnu o současném stavu badání zkoumané problematiky či charakteristiku pramenů (o metodologii nemluvě). Následující druhá kapitola (úvod je očíslován jako kapitola první) poměrně zdatile uvádí definice základních pojmů jako jsou feminismus, emancipace, gender apod. Následující kapitola popisuje hlavní pražské ženské spolky, ovšem v poněkud – alespoň pro mě – nelogickým pořadí, které není odvozeno od doby vzniku či působení daného spolku. Čtvrtá část se věnuje stejným způsobem ženským spolkům v Plzni a pátá v Rokycanech, kde ovšem – jak autorka sama zmiňuje – působil pouze jeden ryze ženský spolek, a proto svůj text doplnila o podkapitulu o rokycanském sokole, který měl značnou atraktivitu i pro dívky. I tak tato kapitola zabírá celkem pouze tři strany a dvě řádky, které „naběhnou“ mj. díky tomu, že autorka odděluje odstavce i poznámky prázdnou řádkou. Šestá kapitola slibuje tři biografické portréty výrazných ženských osobností z Prahy, Plzně a Rokycan, ovšem v posledních dvou případech rozhodně o biografie nejde, spíše se jedná o jakési výpisky toho, co se o dotyčných dámách podotýlo autorce zjistit. A mnoho toho věru není – např. medailon Klotyldy Vuršové, vůdčí osobnosti plzeňské České jednoty paní a divěk, obsahuje pouze zmínku o jejím muži, další známé přibuzné a o vyznamaných hostech v jejím penzionu v České Kubici; podobně životopis Julie Bumbálkové z Rokycan se omezuje na nijak nekomentovaný citát jejích vzpomínek na léta strávená v Sokole a následují další dva

odstavce věnované oddílům, jimiž prošla a jejich vedoucím. Toť vše. A poslední kapitola, iakavě nazvaná *Názor mužů na ženskou emancipaci*, je už naprosto odbytá – obsahuje jednu větu uvozující kuplet Františka Gellnera, který je poté, opět bez jakéhokoli komentáře či rozboru, kompletně ocitován. Následuje závěr, v němž je opět nastíněna struktura práce a konstatován její cíl (pikantní přitom je, že příslušný odstavec je zcela totožný se stejným odstavcem v úvodu, pouze přítomný čas „*ma za cit'*“ byl změněn na „*měl za cit'*“ – srov. s. 7 a 42), pak už zde pouze nalezneme zmínku o používané literatuře (ta patří do úvodu) a jediný odstavec o dvou větech odpovídající závěru, jenž vyvozuje „*na základě literatury*“, že „*zakládání ženských spolků opravdu nebylo lehkou záležitostí*“ (s. 42). Ještě doplním, že dále v této souvislosti uvedené administrativní podmínky existence ženských spolků byly platiné pro spolky obecné, nikoli pouze pro spolky ženské. Z formálně povinných částí práce následuje anglické resumé (označené nepřesně jako *abstract* namísto *summary*), seznam pramenů a literatury, seznam příloh a vlastní obrazové přílohy.

Jak již bylo naznačeno, práce má z obsahového hlediska sestupnou tendenci a totéž se týká i heuristiky, která je obecně poměrně chudá. Každá z uvedených kapitol v podstatě stojí na jedné publikaci doplňované z několika dalších zdrojů. Zatímco druhá kapitola však ještě využívá celou řadu publikací, v kapitole třetí již autorka v podstatě jen parafrazuje práci Marie Neudorflové-Lachmanové, pouze v jejím úvodu a pak ještě jednou v průběhu výkladu byla využita i monografie Marie Bahenské. Čtvrtá kapitola stojí na Bělohávkově průvodci po plzeňském městském archivu, nicméně pozitivně hodnotím hned několik doplňků z pramenů (škoda jen, že nebyly excerptovány systematicky). Pátá kapitola věnovaná rokycanským ženským spolkům čerpá vyhradně z inventáře fondu *Dámský spolek Ludmila Rokycany* a jedné jubilejní sokolské publikace z roku 1998. Totéž lze říci o zbýlých kapitolách, resp. podkapitolách, kde až na jednu výjimkou čerpá autorka informace k danému tématu vždy jen z jednoho zdroje (navíc v případě Kloutlady Vuršové není tento zdroj uveden vůbec).

Ami z hlediska formy bohužel nemohu bakalářskou pochválit. Poznámkový aparát je sice vcelku transparentní (až na dvě místa, kde není zřejmý zdroj uváděných informací, z nichž jedno jsem před chvílí zmínil), ale přesto místy vzbuzuje rozpak. K čemu například mimořádně rozsáhlý výklad hesla emancipace v pozn. 1, okopírovany z elektronické verze Otova slovníku naučného včetně zkratok autorů a odkazů na další hesla v této encyklopedii? Proč je odkaz 62 psán celý kapitálkami (srov. též pozn. 70)? Bohužel se také ukazuje, že si autorka neosvojila běžný způsob citací článků ze sborníku (srov. pozn. 4 či 71) a v několika případech i archívního materiálu (srov. pozn. 66 a 67). Marii Neudorflové-Lachmanové Vladka Janovcová patrně z důvodu větší přehlednosti jednoduše „škrtila“ druhé přjímání, naopak jednu z aktivistek České jednoty pani a dívek v Plzni uvádí jednou jako Schmrhovou, podruhé Smrhovou (viz např. s. 29). Většina poznámek se pokouší doplňovat biografické údaje o jednotlivých osobách, ale někdy jsou tak stručné, že v podstatě nepřináší oproti textu žádnou novou informaci (naprosto to platí např. u pozn. 50 či 72). Konečně musím z formálního hlediska vyzdvihnout chybějící odkazy na zdroje u obrazových příloh.

Jazyková stránka práce na jednu stranu naznačuje, že autorka je schopna spat vcelku lehkým perem, ovšem někdy možná až příliš (např. barvitě líčení v úvodu práce o tom, jak byly ženy od počátku věků utlačovány, zcela pomíjí existenci matriarchátu). Postupně však text stále více upadá do zavislosti na svých zdrojích (např. s. 29: „*Většina těchto žen si přála, aby se v českých domácnostech, kde se objevovaly snahy o germanizaci, mluvilo našim kráským mateřským jazykem*“; s. 35: „*Vyznační lidé, ať už duchovně nebo fyzicky činní, vždy byli hrdi na to, že jsou členy sokolské rodiny, z čehož tkví vysoká demokratická sokolského hnutí. Ne stavy, ale mravní osobní hodnoty. Sokolští cvičenci a cvičenky měli vysokou úroveň, čímž výše pozvedli rokycanskou jednotu*“). Osobně také dost nelibě nesu hojně a nefunkční

jednočlenné věty („s nevyjádřeným přísudkem“) či samostatně stojící věty vedlejší, i když je třeba v rámci objektivní říci, že tento jazykový nesvar se dnes šíří jako mor i běžnými sdělovacími prostředky (např. s. 10: „Situace žen se v každé době, epoše lidského vývoje stále přibližovala k lepšímu. Díky rozvoji občanských svobod a zapojování se velkého počtu lidí do rozhodování o chodu celé společnosti, avšak nemohla být tolik početná a do společnosti určitým způsobem integrována část lidstva od onoho procesu úplně oddělena.“; s. 30: „Dochovala se oznámení o valných hromadách, avšak končících v roce 1943. Roku 1946 se konala v pořadí šedesátá, ale nelze to z určitosti říci, kvůli absenci materiálů. Tak jako u dobročinných nebo vzdělávacích akcí. A po zřízení...“; s. 35: „Sokol jako takový národ dopomáhal k boji za osamostatnění. Například fyzicky, legionáři v první světové válce a odbojáři ve druhé světové válce, dále Sokol pomáhal...“ aj.). Rovněž citace by měly být použity nikoli jako samostatně stojící „výkřik“, ale zakomponované do vlastního autorova výkladu (např. s. 27, 38, 39 aj.). Práce konečně není prostá ani gramatických chyb a překlepů, ale jejích množství lze označit za ještě únosné (a opět se vyskytují spíše v druhé polovině práce).

Celkově tedy musím konstatovat, že předložena práce Vladky Janovcové se svými kvalitami blíží k hranici toho, co lze jako bakalářskou práci akceptovat, nicméně k obhajobě ji doporučuji a navrhuji ji hodnotit známkou dobře. Nepíše se mi to lehce, neboť jsem byl vedoucí této práce a v tomto ohledu nemám čistě svědomí. Vladka totiž svoji bakalářskou práci psala pohřbívá samostatně, kromě prvního „náštelu“ jsem dostal až definitivní verzi, a to zhruba tři týdny před termínem odevzdání, tedy v době krajně hektické. Poněvadž jsem probral práce svých svěřenců (resp. světenkyň) v pořadí, v jakém mi je dodali (resp. dodaly), požádal jsem Vladku, aby měla trpělivost, až se k jejímu textu „propracuji“. Ani druhý příslibný termín jsem však nebyl schopen dodržet, na což Vladka reagovala tím, že práci prostě odevzdala, aniž bych ji četl (svoji roli jí šel sehnal letošní brzký – a zároveň běžně překračovaný – oficiální termín odevzdávání). Z uvedeného důvodu tedy žádám komisi při posuzování bakalářské práce Vladky Janovcové o maximální pochopení a shovívavost.

Dotazy k obhajobě:

- 1) Cím si vysvětlujete skutečnost, že starostkou České jednoty paní a dívek v Plzni se stala Růžena Petáková, ačkoli není známo, že by se nějak spolu angažovala?
- 2) Byl nějaký příbuzenský poměr mezi Marií Riegrovou, propagátorkou ženského odborného vzdělávání, a F. L. Riegrem, který ho velmi kritizoval a prostřednictvím svých politických funkcí potíral?
- 3) Kde se v Rokycanech říká či říkálo „v Brance“ (stov. s. 34)?

V Plzni 23. května 2010

PhDr. Jiří Stoces, Ph. D.